

Maa-ainelain (555/1981) 14§:n mukaisen määräyksen antaminen juoksevan uhkasakon uhalla

YTLTK 10.02.2023 § 21
55/11.03.03/2023

Maa-ainesten ottaminen on maa-ainelain (555/1981) mukaan luvanvaraista (4 §). Maa-ainelain mukaan luvassa on annettava tarpeelliset määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi, jolleivät sanotut seikat käy ilmi ottamissuunnitelmasta (11 §).

Veljekset Karjalainen Oy:lle on myönnetty maa-ainelupa Haapaharjun sora-alueelle, Pelkosenniemen kunta, rakennusmestari, 27.2.2008 § 5 (liite 8). Haapaharjun sora-alueita koskevassa maa-ainelupapäätöksessä on annettu seuraavat asiaan liittyvät määräykset:

Lupamääräys 5. Maa-ainesta otettaessa tulee ylimmän luontaisen pohjavesipinnan päälle jättää suojaavaa maakerrosta vähintään kaksi (2,0) metriä eikä suunniteltua ottotasoa + 170,00 m saa alittaa. Ottotasoa tulee tarvittaessa nostaa, mikäli pohjavesihavainnot antavat siihen aiheita.

Lupamääräys 6. Maa-ainesten otto tulee toteuttaa niin, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän maisemakuvan rikkoutumista. Kaivantojen reunat tulee luiskata kaltevuuteen 1:3 ... Alueen maisemointi tulee suorittaa niin pian kuin se ottamistoiminnan edistyessä on mahdollista...

Lupamääräys 7. Alueet on ottamistyön päätyttyä siistittävä ja saatettava puustoistutuksin muuhun ympäristöön soveltuvaksi...

Luvan viimeinen voimassaolopäivä on ollut 28.2.2018, johon mennessä kaikki em. jälkihoitotyöt olisi tullut olla suoritettuna. Alueella on tehty lopputarkastus 1.6.2018, jossa on todettu, että alueen maisemointityöt olivat tekemättä ja että ottaminen alueella oli paikoin edennyt alle luvan mukaisen tason, eikä pohjaveden päällä oleva suojaava maakerros ollut riittävän paksu.

Alueelle tehdyn lopputarkastuksen jälkeen Veljekset Karjalainen Oy:tä on kehoitettu suorittamaan maisemointi loppuun lupamääräysten mukaisesti 1.9.2018 mennessä. Kehotuksen noudattamista on valvottu 19.9.2018 ja 14.5.2019 tehdyillä tarkastuksilla ja todettu ettei aluetta ole maisemoitu. Maisemoinnin loppuunsaattamiseksi Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä on 12.9.2019 määrännyt Veljekset Karjalainen Oy:tä suorittamaan alueen maisemoinnin sakon uhalla 30.6.2020 mennessä (liite 9). Annetun määräyksen noudattamista on valvottu 20.5.2021 ja 11.11.2021 tehdyillä tarkastuksilla, joilla on todettu, ettei lautakunnan määräystä ole noudatettu. Koska 12.9.2019 asetettua uhkasakkoa ei ole tuomittu maksettavaksi kahden vuoden kuluessa maisemoinnille asetetun määräajan päättymisestä, on se uhkasakollain (1113/1990) 13 §:n mukaisesti vanhentunut.

Alueelle on tehty tarkastus 22.9.2022, jolloin on todettu, ettei aluetta ole maisemoitu. Veljekset Karjalainen Oy:tä on tarkastuksen jälkeen kehoitettu suorittamaan Haapaharjun sora-alueella päättyneen maa-aineluvan mukainen maisemointi loppuun sekä korottamaan ottoalueen pohjaa pilaantumattomilla maa-aineksilla niin, että ylimmän luontaisen pohjavesipinnan yläpuolelle jää vähintään kahden (2,0) metrin korkuinen suojaava maakerros 4.11.2022 mennessä. Alueelle 11.11.2022 tehdyillä tarkastuksella on todettu, ettei annettua kehotusta ole noudatettu ja alue on edelleen maisemoimatta.

Edellisen 12.9.2019 asetetun uhkasakon vanhentumisen vuoksi Pelkosenniemen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on käynnistänyt uuden hallintopakkomenettelyn maa-ainesalueen maisemoinnin loppuunsaattamiseksi. Veljekset Karjalainen Oy:tä on kuultu uhkasakon asettamista koskien 21.11.2022 lähetetyllä kuulemiskirjeellä (liite 10). Veljekset Karjalainen Oy on antanut vastauksen kuulemiseen määräaikaan 13.1.2023 mennessä (liite 11).

Maa-ainelain (555/1981) mukaan jos maa-ainesten ottamisessa laiminlyödään maa-ainelain ja sen nojalla annettujen säännöksiin mukaisten velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä poistamaan tai muuttamaan tehdyn työn vaikutukset taikka palauttamaan vallinnut olotila ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella (14 §).

Uhkasakkolain (1113/1990) 6 §:n mukaan uhkasakko asetetaan määrämällä päävelvoite asianosaisen noudatettavaksi sakon uhalla. Kunkin päävelvoitteen tehosteeksi on asetettava eri uhkasakko. Uhkasakko asetetaan joko kiinteänä tai siten, että sen suuruus määräytyy ajan kulumisen mukaan (juokseva uhkasakko). Asettamispäätöksestä on käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen on velvoitettu ja milloin, mihin mennessä tai mistä lähtien päävelvoitetta on noudatettava. Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat.

Valmistelija	Ympäristötarkastaja Kaisa Soppela, 040 520 3162
Esittelijä	Ympäristötarkastaja Soppela Kaisa Kemijärvi
Päätösehdotus	Ympäristöterveyslautakunta määrää Veljekset Karjalainen Oy:n suorittamaan loppuun Haapaharjun sora-alueen (kiinteistötunnus KESKIPYHÄ 583-403-1-222) jälkihoitotyöt maa-aineslupapäätöksen (Pelkosenniemen kunta, rakennusmestari, 27.2.2008 § 5) mukaisesti ja korottamaan ottoalueen pohjaa pilaantumattomilla maa-aineksilla niin, että ylimmän luontaisen pohjavesipinnan yläpuolelle jää vähintään kahden (2,0) metrin korkuinen suojaava maakerros. Pohjavettä suojaava maakerros tulee mittauttaa ulkopuolisen riippumattoman tahon toimesta. Toimenpiteet määrätään tehtäväksi 30.6.2023 mennessä juoksevan uhkasakon uhalla, jonka peruserä on 6000 euroa ja lisäerä on 1000 euroa. Lisäerä eräännyy kuukausittain.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.